

RÖDÖN

med ÅS, NÄSKOTT och ASPÅS.
(Jämtland.)

Enligt taxeringslängden för den s. k. Sexårgården af 1314 utgjorde den årliga afgiften från *Rødhine cum annexa* 1 mark och från *Aas cum annexa* ½ mk. (DS 3. 1946). Annexan måste i förra fallet varit *Næsgata* såsom namnet skrefs 1407, i senare fallet *Aspås*. De båda vid denna tid själfständiga gällens bidrag till lösen af Upsala-ärkebiskopens pallium voro likaledes 1, resp. ½ mark och vederbörande khders dubbelt så stora (DS 3, n. 2043). Sammanslagningen af pastoraten måste ha försiggått efter 1350, ty då hade Ås bevisligen egen khde. Att Ås socken på 1560-talet hörde till Lits tingslag behöfver ej nödvändigt innebära, att församlingen äfven i kyrkligt afseende var annex till Lit. Aspås lydde i hvarje fall då under Rödön.

Vid tiden för den Trondhjemska reformatsen 1589 omfattade Rödöns gäll alla fyra kyrkorna och dessa betjänades af tvenne präster på så sätt, att uti Rödön och Ås höllos gudstjänst 2 helgdagar å rad och i Näskott och Aspås hvar 3:dje helgdag samt desslikes hvar 3:dje Jul-, Påsk- och Pingstdag. Till Rödön hörde då 27 gårdar med 60 bönder, till »Nesgaard» 8 g. 20 b., till Aspås 10 g. 18 b. och till »Aass» 24 g. och 40 b.

Några förändringar i församlingarnas ställning har sedan dess icke ägt rum. Ås prästbord skulle enl. kgl. bref 24 sept. 1844 efter dåv. khdens afgång upplåtas åt den där sedan gammalt stationerade komministern. Prästbordet i Aspås blef 1852 anslaget till socknens skolmästare på 30 år, en upplåtelse, som förnyades på lika lång tid genom kgl. bref 19 jan. 1883. En ny komministratur har 1923 inrättats i Aspås.

Rödöns gamla från medeltiden härrörande stenkyrka, försedd med ett prydligt torn och hvälfdt innertak af trä, hade flera gånger utvidgats och restaurerats, innan hon till största delen nedrefs och en ny stenkyrka åren 1808-9 uppfördes under ledning af byggmästaren Christoffer Loell från Gefle, dock med bibehållande af vissa partier af den gamla kyrkans korväggar med deras då öfverkalkade målningar från 1600-talets början, af hvilka en del fragmenter kommo i dagen efter kyrkans brand 3 juni 1923.¹ Kyrkan hade spånkläda valmtak, stora rundbågiga fönster och torn med lanternin. Oersätlig var förlusten af de vid branden förstörda inventarierna från den gamla kyrkan, särskildt den af Jonas Granberg från Klöfsjö skurna och af Carl Hofverberg målade altarpuppen, ett praktstycke i rokokostil, anskaffadt 1750 genom sammanskott inom församlingen, den vackert snidade predikstolen från 1654 m. m. Grindstolparne vid ingångsporten till Rödö kyrkogård utgöras af 2:ne gamla kanoner, som fordom tillhört Frösö skans.

*Näskotts*² medeltida träkyrka uppbrändes under Baltzarfejden och ny uppfördes, likaledes af trä, under åren 1612-23, att döma af de ännu bevarade kyrkoräkenskaper. Jens i Trollsås och Sven Finne i Kingsted (Kingsta), hvilka spånklädde kyrkan både till tak och ytterväggar samt förfärdigade predikstolen, voro antagligen äfven kyrkans byggmästare. Under åren 1628-30 byggdes ett nytt vapenhus, »som storligh fornöden var». I protokollet öfver superintend. Math. Steuchius' visitation 10 mars

¹ Se härom en uppsats af länsantikv. E. Festin i Jämten 1924, s. 21-23.

² En bild af Näskotts spånbeklädda gamla kyrka förekommer i Illustrerad Tidn. för 1863 n. 4, reproducerad efter en ritning af professor P. D. Holm.

1691 är antecknad, att sakristia saknades, så att mässesärk och mässhake måste hängas på en stång, patén och kalk stå på altaret. Kyrkan tillbyggdes 1723-41 och försågs med orgel 1753 samt nedrefs på 1870-talet. Den nuvarande stenkyrkan i imiterad gotik, särdeles prydlig, byggdes 1877 med stamboksbidrag och invigdes 6 juni 1878. Af bevarade medeltida inventarier märkas en S:t Mikaelbild från 1300-talet och en Madonnabild.

Den gamla medeltida kyrkan i Ås hade tjocka stenmurar, små fönster och sakristia af sten. Koret var smalare än långskeppet. En äldre »nog slät» predikstol ersattes i slutet af 1680-talet med en ny, snidad af Gregorius Raaf, hvilken äfven förfärdigade läktare. Då Rödö kyrka erhöll sin nya altaruppsats 1750, såldes hennes gamla altarskåp från katolska tiden till Ås kyrka. Denna refs 1875, och den nuvarande af byggmäst. Norin från Norrala uppförda kyrkan fullbordades 1877. Den har absid i öster och torn med genombruten spira i väster. De vid en eldsvåda 27 apr. 1902 vållade skadorna föranledde en grundlig reparation med omdekorerings af interiören.

Äfven *Aspås* gamla kyrka var af sten och härrörde från medeltiden. Enligt visitationsprotokollet af 18 febr. 1692 voro gafvelröstena till hälften af trä, och det tillbyggda med 2 fönster försedda koret äfvenledes af trä. Innertaket var platt, altartaflan gammal och liten, predikstolen »medelmåttig». Kyrkan började rifvas 15 juni 1840, hvarvid endast en del af västra gafveln lämnades kvar. Den nuvarande med torn försedda stenkyrkan uppfördes samma år af A. Åkerlund. En del lösa inventarier från 1700-talet finnas kvar jämte ett medeltida rökelsekar.

Litt.: J. Lindström-Saxon: Jämtlands läns kyrkor i ord och bild. Östers. 1903.

KYRKOHERDAR

1. Herr **Hakon** [1312], profast a Roedene. I en rättegång mellan Rossaböls och Dufviks byamän på fjordongstinget i Lockne år 1311 eller 1312, rörande några hagar och myrar, satt han i den 12-mannanämnd, som enligt Jämtlands syssloman Sigurd Thoressons och lagman Olofs förordnande skulle afdöma tvisten. Den afkunnade domen stadfästes af kon. Hakon Magnusson 2 maj 1313 i Nidaros. (DN 4 n. 94, 102.)

2. Dominus **Olaws** [-1345], prepositus in Rødhinø, var död 7 aug. 1345, då en honom tillhörig tomt i Upsala i närheten af S:t Pers kyrka jämte åbyggnader öfverlämnades ss. testamentarisk gåfva till Upsala domkyrka, i utbyte mot 10 mark och ett dekretale, som han ursprungligen testamenterat till domkyrkan. Testamentsexekutorer voro kyrkoherdarne Nils i Vendel, Peter i Björklinge samt Gamaliel, ständig vikarie i Skuttunge. (DS 5, n. 3983.)

3. Herr **Peter** [1346-69], profvast a Rødene, blef förmodligen insatt i sitt ämbete, då ärkebiskop Hemming 26 jan. 1346 visiterade i Rödön, och synes åtföljt ärkebiskopen vidare på hans färd, ty i febr. är

han närvarande i Fors' kyrkstuga och bestyrker ett af ärkebiskopen äskadt intyg angående domkyrkans äganderätt till en fjärdedel af Thoralds gård i Fors. Han afgick snart från prostämbetet, ty redan följande år innehades denna befattning af prosten Ogmund Sefinzson i Lit, jämte hvilken herr Peter, som nu blott kallas prester, på lagtinget å Frösön 30 dec. 1347 bevittnat ett dokument. Jämte flera andra jämtländska prästmän aflåter han omkring 1350 en svarsskrivelse till ärkebiskopen och lär äfven varit nämnd i ett dombref af år 1369. (DS 5: n. 4031, 4274; UB N. 301.)

4. Herr **Pedher** [1413-23], kirkioherra i Rødhen sokn, var 30 juni 1413 jämte prosten Thorsten vittne till försäljningen af gården Heste. Äfven var han tillstädes vid ett ägobyte i Rödön 16 maj 1420, då gården Rise i Offerdal och gården Unnerim (Undrom) i Rödön växlade ägare. Slutligen intygar han 12 juni 1423 på Vesterhus, att Sigurd i Risvik sålde sin lott i Ranganors fiske och sin älgsgård Biørnakæll i Hammerdal till Sten Öndson. (DN 5, n. 498, 535, 561.)

5. Herr **Rikard** i Rødene [1438]. var närvarande ss. fasteman, då landsprosten i Sunne Elyan inköpte Heglids gods 30 april s. å. Ärkebiskop Nicolaus Ragvaldi visiterade här i Rödön 1 mars 1440, hvarvid han stadfäste sin företrädares ärkebiskop Jöns' statuter af år 1425, på samma gång han förbjöd främmande präster att hålla mässor i landet och utgaf påbudet, att det skulle ringas till hälgdagsmål om högtidsaftnar och lördagskvällar, samt kläppas vårfrulof (ave) liksom äfven ringas hvarje sön- och hälgdag, som af ålder sedvänja i hela Upsala biskopsdöme varit hafver. Klockarne skulle böta 3 mark för försummelse härutinnan. (DN 3: n. 742, 16, n. 111.)

6. **Magnus Andirsson** [1443-84], kyrkioprester i Rødene¹ bekräftar med sitt sigill 23 febr. 1443, att Joan Sigurdsson sålt sitt halfva hemman Landsverk i Alsen till Olaf Eriksson. Bevittnar 1473 ett hemmansbyte i Rödön, år 1475 landsprost och var tillstädes då Karl Yrjansson (Skunke) 20 mars s. å. af Lindorm Nilsson inköpte 2 systerlotter i gården Gillestad i Hackås. Sist nämnes prosten Måns år 1484, då han å ärkebiskopens vägnar uppträdde i en tvist angående gränserna mellan Ovikens prästbord och Side by. Under hans prostetid höll ärkebiskop Jakob Ulfsson sin första visitation i Rödön och utfärdade härifrån 4 febr. 1471 ett bref till Jämtlänningarne med klander öfver, att bönderna i stället för 10:de

¹ I DN 14: n. 61 står Su(n)dene, men det är missläst och bör vara Rødene. DN 14 n. 47, som af utgifvaren är hänfördt till år 1434, måste gälla år 1474.

korn utgöra till prästerskapet allenast 15:de eller 20:de korn mot Guds och den heliga kyrkans lag; han säger sig frukta, att de hårda år och de svåra landsplågor, som öfvergått landet, hade sin grund i deras syndaskuld och deras uraktlåtenhet att göra rätt tionde. Vidare påpekar han ett annat oskick, att de icke vilja hålla laga byggnader åt sina präster, utan använda kyrkornas medel därtill, hvaraf kyrkorna blifva så utblottade, att de knappt förmå köpa sig vin och vax till gudstjänstens behof; emedan de så nödortoftigt byggde prästgårdarne, vilja klerkerna icke gärna blifva kvar i landet, så usla prästgårdar har han eljest ingenstädes funnit. Härtill kommer ock, att socknebönderna lösa den fattiga kyrktionden allenast med 1 öre spannen, då den annorstädes i landet gäller 2 och 3 öre. Under hotelse af den heliga kyrkans näpst bjuder han rättelse häruti: tionden skall fullt och redligt utgöras af korn och råg, fisk, fågel och skinn; lagahus i prästgårdarna skola hädanefter hållas på socknens, ej kyrkans bekostnad o. s. v. (DN. 3: n. 910, 14: n. 47, 61, 83, 119; 16: n. 244.)

7. Herr **Larens** i Rödhene [1502] var troligen född i Jämtland. Han nämnes frände till Martin Pedersson i Backe, Oviken, då denne dagen näst efter S:t Michelsdag (30 sept.) 1502 sålde ett halft kvarnställ i Backaån till prosten Nils Gudmundsson i Oviken.

8. Herr **Nilss** oppaa Røden [1520] vittnar, att prosten Nils Gudmundsson i Oviken 6 jan. 1520 sålt 2 hemmansdelar i ett ödesböle Kempedal i Ovikens socken till systrarna Margit och Birgitta Halvardsdöttrar i Obbåsen. (DN. 14 n. 276.)

9. **Olof Jonsson** [1532-39], beskylldes i aug. 1532 af kon. Gustaf I att under de oroligheter, som vid denna tid upprörde Jämtland, ha stämplat mot honom och föranledt, att några af konungens män blifvit tillfångna tagne. Han var närvarande i Brunflo 12 mars 1535, då landsprosten Erik Andersson af khde Nils i Brunflo inköpte Skottgården i Oviken. Huruvida han gjort sig skyldig till nya förseelser är ej kändt, men konungen befallde prosten Erik Andersson 10 april 1537, att han skulle sätta »then Olaff på Røden» af gället. Dock synes khden genom prostens bemedling fått slippa med någon bötessumma, enär konungen 27 maj s. å, skrifver: »Um then her Olaff vppå Rödö äre wij til frijdz mett, att han bliffuer wijd sitt geldh, må j ock foryttre the penninga, som han vtfest haffuer oss till gode». År 1539 står han ännu kvar såsom khde i Rödön. (KGR 8: s. 116; II: s. 286, 305. DN 14 n. 732, 757, 782.)

10. **Mons Olsson** på Rødhan [1544-57], är jämte två andra präster och lagman Erik Nilsson 15 febr. 1544 närvarande i Sunne vittnande, att Gudlög Jonsdotter till sin måg Ketil Persson sålt all sin odel i Andersö. År 1551 är han tillstädes vid uppgörelsen om ett gammalt gårdsköp här i Rödön och år 1557 bevittnar han ett annat gårdsköp i Backens by. (DN 14: n. 806, 15: n. 591, 608, 676, 16: 636.)

11. **Michael Jonæ** [1566-71], möjligen kapellan i Brunflo, boende i Näs 1563-64. Såsom khde bestyrker han med namn och sigill kyrktiondelängderna för Rödön under åren 1566-71, afgaf trohetsförsäkran åt kon. Johan III 21 okt. 1568 i Oviken, men synes icke längre velat kvarstanna i Jämtland, då landskapet efter freden i Stettin lades till Trondhjemsstift. Han återfinnes näml. redan år 1572 såsom khde i Mo och Rengsjö pastorat i Hälsingland, hvars tiondelängd för samma år är bevittnad med hans sigill. Undertecknade Upsala mötes beslut 1593 och afled i Mo 1612.

G. m. prosten Erik Anderssons i Oviken tredje dotter. Ett par söner lära ägnat sig åt det prästerliga kallet, och den ena, *Jonas*, skall under den svenska invasionen i Jämtland 1611-13 uppehållit khdebefattningen i Lit.

12. **Niels Mortensson** [1573-84], sogneprest på Rödöns giell, nämnes i handlingar från dessa år. Sålunda har han år 1576 bestyrkt ett intyg, att Jens Andersson i Undrom i Rödöns socken ägde en systerpart i Nifsåsen, hvilken hemmansdel Jämtlands lagting redan 1573 tilldömt honom. Khde Niels Mortensson och hans kapellan Simon intyga i ett dokument, dat. 1584 söndagen näst före kyndelmässa, att samme Jens Andersson för 20 daler af Måns i Ålstad inköpt andra hemmansdelar i Haxäng, Undrom och Nifsåsen. Ett odateradt bref. (DN 14 n. 198), däri herr Nils' namn förekommer jämte hans sigill, har af norska Diplomatariets utgifvare hänförs till omkring år 1500, men måste vara skrifvet 75 år senare. (JFT. 3, s. 123, 128.)

13. **Lauritz Mogensson** [1591-1611], enl. uppgift född i Näs-kott s:n och Faxnåldens by, var säkerligen samme man, som 1578 omtalas som kapellan i Oviken. Han synes ha åtnjutit anseende som en af Jämtlands mera framstående präster på sin tid, ty han utsågs, att jämte prosten Erik Mogensson i Oviken och herr Peder Andersson i Brunflo å prästerskapets vägnar hylla kon. Christian IV på herredagen i Oslo 8 juni 1591 och var utan tvifvel där närvarande. Tillika med khden Henrik Petri i Lit och lagman Nils Bodelson afgaf han attest angående en inventering

på Kungsgården å Frösön år 1597. Under norsk-svenska fejden 1611-13 flydde han i likhet med flertalet jämtländska präster till Norge. Denna trohet kom senare hans son till godo, ty denne erhöll särskild kunglig tillåtelse att få bekläda kapellanstjänsten hos sin far, hvilket stred mot en af kon. Christian IV 25 jan. 1619 utgifven förordning. (NR 5 s. 7.) Khden återkom till sitt gamla pastorat efter freden i Knäred 1613, se nedan.

14. **Olaus Svenonis** (1611-13). Under den tid svenskarna innehade Jämtland och de flesta norska prästerna flytt till Trondhjem, kvarstannade dock två såsom svenskfödda, herr Olaus Nicolai i Sunne och herr Olaus Svenonis i Rödön. De blefvo jämte 4 bönder enligt kon. Carl IX:s befallning nedkallade till Nyköping för att å Jämtarnes vägnar svärja honom trohetsed. Efter en lång och mödosam resa framkommo de dit 28 nov. 1611. Kon. Carl var då död, men de fingo i stället aflägga huldhetseden till den unge Gustaf Adolf. På samma gång gjorde de framställning om landets nöd och klagade öfver den hårdhet och våldsamt, hvarmed den svenske befälhafvaren Baltzar Bäck for fram mot befolkningen med påläggande af brandskatt, hvilket åsamkade den sistnämnde ett skarpt varningsbref från konungen. Med kyrkoherdefullmakter dat. 30 nov. 1611 återvände de båda prästerna till sina respektive gäll och kunde tillika med de öfriga fullmäktige omtala, att de sett kon. Carl på bår. Olaus Svenonis' namn återfinnes under 1612-13 års tiondelängder, men efter fredsslutet måste han söka sin tillflykt till Sverige. Den 16 febr. 1614 får ärkebiskop Peder Kenicius i Upsala konungens befallning att tilldela prästen Olaus Svenonis, som varit brukad i Jämtland och lidit stor nöd, något ledigt prästgäll (RR.). Hans vidare öden äro emellertid okända.

G. m. *Kerstin Larsdotter*, som blef omgift m. kapellanen Erich Jörgenson Schanke i Brunflo. Barn.

15. **Lauritz Mogensson** (1613-21), se ofvan n. 13. Han ägde och brukade ett hemman i Åkeräng i Sunne 1617. Afled 21 juni 1621.¹

G. m. *Gulof Mognsdotter*, som afled 7 dec. 1629.

Barn: *Hans Lauritsson*, kapellan hos fadern 1619; en dotter *I.* (Ingeborg?) g. m. eftertr. khden And. Blix.

¹ Hans och hans hustrus grafstenar, liggande öster om gamla kyrkans vapenhus, påträffades öfvervuxna af jord af prosten H. Tideman enl. en kyrkoboks-anteckning. Inskrifterna voro följande:

HODIE MIHI CRAS TIBI | HER LIGGER BEGRAVEN HE|DERLIG OC VELLERDE MAND | HER LAVRIS MOGNSSØN | FORDVM PASTOR I RØDEN | SOM DØDE SALIG I HERREN | DEN 21 JVNII ANNO DOMINI | 1621.

MEMENTO MORI. | HER HVILER ERLIG FIIN OC GVD|FRVCTIG MATRON GVLOF | MOGNS DATTER

16. **Anders Henricson Blix** (1622-43) af norsk härkomst, f. 1577. Var 1617 förmodl. adj. hos svärfadern och bodde i Wigen, mottog pastoratet 1622. På Rödöns ting 12 okt. 1627 voro åtskilliga instämde till jordamål och markeskifte emellan hederlig och vällärd herr Anders Hendrichsson pastor vdi Rödöns prestegielde å ena sidan och Oluf Paulsen i Vigh å den andra. Tvisten bilades så, att Oluf afstod godvilligen några jordstycken, som han hade mera. År 1639 utgaf prästerskapet i Rödön 10 daler i bevillning enligt ett i Christiania på ett möte s. å. fattadt beslut. Khden afled 25 jan. 1643 och begrofs jämte sin son Erik på västra sidan om kyrkans vapenhus, enligt de därstädes af prosten Tideman anträffade, nu försvunna grafstenarna.¹ Herr Anders och hans hustrus porträtter, nu likaledes förkomna, sutto fordom upphängda i kyrkan under läktaren på kvinnfolksidan.² Makarne skänkte till församlingen en ännu befintlig dopfunt med inskriften: GifvE til Kiercken af H·A·H·S * I·L·D·

G. m. [Ingeborg] *Larsdotter*, f. 1583, som ansetts vara företrädarens dotter.

Barn: *Erik*, studerade i Bergens skola och blef stud. i Köpenhamn 7/5 1638, faderns medhjälpare, d. 16/6 1642; *Margareta*, g. m. efterträdaren khden Er. Claudius; *Hans*, hade uppsikt öfver resande; *Ingeborg*, g. m. khden Jens Hemmingsson i Oviken; *Magnus*, faktor, var troligen en son.

17. **Ericus Claudius Holbeccius** (1643-59) var dansk, född i staden Holbæk på norra Själland.³ Före sin hitkomst 1643 hade han från 1630 varit kapellan i Beistadens prästgäll i Trondhjems stift, där han efterträdte sin blifvande svåger Jens Hemmingsson, sist khde i Oviken. Första åren af hans pastorala verksamhet i Rödön blefvo rätt oroliga. Under den s. k. Ulfeldska fejden besattes hela Jämtland i febr. 1644 af svenskarne under Henrik Flemings befäl, hvarvid de danska prästerna liksom

S: HER LAVRIS | HUSTRV I RØDEN, SOM HENSOFNE | DE SALIG I HERREN DEN 7. DECEMBR. | ANNO CHRISTI 1629. | PARCO NULLI. |

¹ Kyrkoherdens grafsten bar följande inskrift: HER LIGGER BEGRAVEN HEDER|LIG OC WELLERD MAND H. AN|DERS HENRICSON, FORDVM | PASTOR TIL RØDEN, SOM S: DØDE | I HER. D. 25 JAN. AN. 1643. |

Sonens: HODIE MIHI | CRAS TIBI | HER LIGGER BEGRAVEN HED. OC WELL. MAND. S: HR ERIC ANDER|SØN, FORDVM SINS FADERS MET | TIENER TIL RØDENS, SOM S. I HE. DØDE DEN 16. JUNI ANNO 1642.

² Kyrkoherden var afbildad: ætatis 58 Anno 1635, hans hustru ætatis suæ 52 Anno 1635. Den hittills okände konstnären, som tecknat sitt monogram Sm, var en god porträttör att döma af de porträtt, han målat af khde Canutus i Refsund och hans maka.

³ Han var utan tvifvel broder till rektorn vid Trondhjems skola mag. *Andreas Claudius Holbeccensis*, som innehade denna befattning från 1627 till sin död 1652. (Personalthist. Tidskr. Bd 3, s. 262, Kbhn. 1882.)

en gång förut hals öfver hufvud måste flykta till Norge. De kunde dock snart återvända till sina gäll, enär Jämtland på sommaren återtogs af norr-männen. Till ny khde här i Rödön hade emellertid den svenska styrelsen d. 28 april 1644 hunnit utnämna *Michael Olai Gelstadius*, som likväl aldrig kom i tillfälle att tjänstgöra. Vid freden i Brömsebro 1645 återföll Jämtland som bekant till Sverige, och då blef prästernas bekymmer än större, ty hela Trondhjems stift skulle ock afträdas. Genom drott. Christinas resolution 24 dec. 1645 fingo de emellertid på framställd begäran kvarstanna vid sina lägenheter. Följande år 1646 voro herr Eric Claudius jämte Morten Halvardssen i Hammerdal herredagspräster, då de 1 juli s. å. fingo resolution på det Jämtländska prästerskapets framställda besvär. År 1648 hitkom till Rödön superintendenten P. Steuchius på sin första visitationsresa, hvilken ej synes aflupit så alldeles utan konflikter, ty vid tinget i Rödön 26 okt. angaf ortens länsman ett par bönder Nils i Fanbyn och Erik Jonsson i Dvärgsätter »för tresko uti det skiutzande, då hans ehrevryrdighet Superintendenten igenreste». De fingo plikta hvardera 3 mark. Khden och hans hustru synas varit ett rätt förmöget prästfolk. År 1648 inköpte de Öfreby, 1649 Rödögården, som vid indelningen 1688 blef ryttmästareboställe, och de ägde äfven hitre gården i Södra Wike. Rödö kyrka försågs med en ny välsnidad predikstol med inskriften: Pastore Erico Claudio I-B Anno MDCLIV, och hans änka skänkte på sin dödssäng en större silfverkalk till kyrkan. Hon berättas ha försökt att uttappa en liten sjö nära Storsjön emellan Sundet och Wike, benämnd Aksjön, men afloppet skedde så hastigt, att härigenom uppkom en utskärning, som ännu går under namn af »Käringgrafven». Liksom början af khdens verksamhet, stördes äfven de sista åren af krigsoroligheter, enär norska armén år 1657 intog Jämtland och belägrade Frösö skans. Han måste då leverera proviant, men kallas i räkenskaperna oriktigt Erik Claussön i Lidt (*Y. Nielssen*, Nordenfjeldske Begivenheder 1657-60). Afled 1659.

G. m. företrädarens dotter *Margareta Andersdotter Blix*, d. 1675.

En dotter g. m. efterträdaren Is. Thelaus.

18. **Israel Eliæ Thelaus** (1661-63), förordnad till nådårspräst här 1659, erhöll 24 juli 1661 kollationsbref på Rödöns pastorat. Mot sin vilja och ehuru Rödöborna genom sin fullmäktige Lars Ersson i Faxnålden sökte utverka hans bibehållande vid pastoratet, måste han enligt kgl. Maj:ts utslag till förmån för efterträdaren utbyta Rödön mot Arnäs' mindre förmånliga gäll, hvilket han innehade till sin död 1666. Se *Arnäs*.

19. **Johannes Damianus van Hvedstorp** (1663-83), f. i Hvedstorp på Jutland. Utgången från skolan i Roeskilde, kom han till Köpenhamns universitet, där han som stud. inskrefs 21 apr. 1632 och ställdes under d:r Brochmanns enskilda undervisning. Var först krigspräst i Danmark; hur han kommit till Sverige är ej bekant, man vet blott, att han 1660 befann sig i Ångermanland. Hernösands konsistorium förfrågar sig rörande nämnda krigsprästs underhåll, hvarpå Kgl. Maj:t resolverar 30 nov. 1660, att regeringen härvid ingenting kan omedelbart göra. Damianus erhöll 26 mars 1661 fullmakt på Arnäs pastorat och introducerades där i sept. s. å., men sändes till Rödön för att där uppehålla nådårstjänst. Som Arnäsborna hade svårighet att förstå hans danska tungomål, anhöllo de att få en annan pastor, och konsist. syntes ej obenäget härtill, såvida han kunde få byta pastorat med någon svensk präst i Jämtland. Efter åtskilliga förhandlingar (se I, s. 81) ankom ett kgl. bref af 2 dec. 1662 jultiden till Hsand med befallning, att superintendenten skulle transferrera dn. Damianus till Rödöns pastorat. Som Israel Thelaus redan fått konsistorii bref därå, erbjöds Damianus det då vakanta Undersåker men svarade 10 jan. 1663, att han med skyldigaste hörsamhet följer Kgl. Maj:ts nådiga behag på Rödöns pastorat, men ingalunda vill till Undersåker, efter honom der lifs och gods farlighet stå före. Då resolverade præsul: »Låter dem så nappas». Damianus reste nu till Sthm och återvände med beskedet, att Kgl. Maj:ts förra vilja och intention må ofelbarligen vinna sin framgång, så att Damianus utan längre dilatation blifver till Rödöns församling förfordrat och hr Israel Eliæ försattes till Arnäs. (Hdpr. 16/3 1663.) Han skänkte till Rödö kyrka 1664 en socknebudskalk. Var år 1675 prästerskapets representant på riksdagen i Upsala. Äfven han fick vidkännas krigets vedervärdigheter, då norska armén besatte Jämtland 1677 och bestraffningen af de förrädiskt sinnade 27 maj 1678 på Tibrandshögen vid Rödösundet¹ snart sagdt skedde inför hans ögon. Han afled sommaren 1687 efter att redan år 1683 öfverlämnat pastoratet åt sin måg.

G. m. *Maria Gottman*, som enl. H. Tidemans uppgift var finska, f. i Borgå.

Af barnen: *Elisabeth*, g. m. efterträdaren; *Benjamin Hansson van Hvedstorp*, mönsterskrifvare, af den hetsige ryttmästaren Willemsens på Rödögård beskylld för stöld 1687, men efter värjemålsed frikänd.

20. **Laurentius Jonæ Kessler** (1683-87), f. i Piteå, son till dåv. konrektorn, sed. khden i Indal Jonas Petri Kexlerus; stud. i Upsala 31 okt. 1670, vistades vid universitetet ännu 1679, då han där aflade ett

¹ Tibrandshögen innehåller resterna af ett under unionstiden uppbyggda fäste *Tibrantsholm*, för hvars omedelbara nedbrytande jämtlänningarne år 1402 förbundit sig att betala en särskild afgift till drottning Margareta. (DN 6, n. 357, SD 1, n. 168.)

disputationsprof, blef därpå adjunkt i Rödön och 1683 khde, sedan Damianus fått tillstånd att öfverlämna pastoratet till denna sin måg, hvilken dock afled kort före honom mellan 13 apr. och 30 maj 1687. I en Hsands konsist. skrifvelse heter det, att ehuru Kessler icke var någon enfaldig man, hade han dock litet eller intet kunnat med sin allvarsamhet skaffa till korrektion på de oredor, som i prästhuset inkomne och inrotade voro: det synes som kvinnfolksregementet hade tagit öfverhand och äfven för- anledt åtskilliga olägenheter in ecclesia (RA. Domk. skr.). Vid Kesslers död hade hofpred. Erik Huss anmält sig vilja konservera prästhuset, och äfven 30 maj s. å. fått kgl. rekom. bref till pastoratet, men konsist. skyndade att aflåta en skrifvelse till kanslirådet Joh. Bergenhielm, hvori yrkades uppskof; Lars Kesslerus var ännu obegravven, och oanständigt vore en ny friare och pastorem inställa. Dessutom hade regementspastor Per Gestri- nius, hvilken längre tjänt och sitter i stor nöd och fattigdom, fått Kgl. Maj:ts försäkran att komma till först fallande pastorat. Härtill hade konsist. ytterligare skäl genom en och annans relation om förledne pastorum hus och ekonomi, icke annat seendes än där förre oskicken skulle blifva konser- verade, församlingen skulle därigenom lida. Konsist. har därföre tyckt rådeligit att gifva hofpredikanten hr Er. Huss rum nogare sig om husets vilkor informera och rådt honom att hellre söka regementspredikant- tjänsten efter Gestrinus. Så skedde.

G. 15/11 1683 m. *Elisabeth van Hvedstorp*, som i superintend. M. Steuchii närvaro i Rödön 11/3 1691 åt efterträdaren Gestrinus mot 12 tr. korn öfverlät åtskilliga lägenheter å prästgården. Hon afled hos sin dotter och måg i Filla i Sköns s:n 28/8 1745 och begrofs 5/9 (Sköns kb.).

Barn: *Eva Larsdotter Kessler*, g. m. khden Magn. Klockhoff i Skön; *Laurentius*, f. posthumus 1688, d. 1691, begr. 29/5, 3 år 5 m. 13 d.

Tr.: De opinionibus humanæ societati noxiis, præs. *J. Micrander*, Ups. 1679.

21. **Petrus Er. Gestrinus** (1689-1712), f. 20 jan. 1644 i Hed- sunda, Gestrikland, son till khden i Hammerdal Erik Hedsander. Kom till Hsands skola 1654 och blef stud. i Upsala 2 sept. 1665; prästv. till kapellan i Undersåker 1668, tilltr. 1669. Såsom sådan erhöll han Kgl. Maj:ts konfirmationsbref 18 dec. 1670 på 2:ne tunnland kronojord i Nyland till kapellansbord.¹ Utan att fråga sitt konsistorium till råds, allom ovit- terligt lämnade han denna sin lägenhet, antog 1674 fältpredikantsyslan vid ryttmästar Rappholts kompani till häst och reste med krigsfolket ut till tyska botten samt följde året därpå armén gen. hela Brandenburg,

¹ Detta var det egentligen första kapellansbordet, som inrättades i Jämtland. Genom löneroglering har det sedan kommit under kyrkoherdebordet.

hvarunder han förflyttades till fältpredikant vid Jämtlands esquadron till fots. År 1676 utn. till regem. pastor vid Jämtlands regem. hemkom han och tog sin bostad i Östnår, Hackås s:n. Innan fadern frånträdde sin tjänst hade riksrådet hos Hsands konsist. 3 maj 1678 rekommenderat sonen till efterträdare i Hammerdal, men Is. Noræus var redan af Kgl. Maj:t konfirmerad härtill. Vid den generalmönstring, som kon. Carl XI 1686 anställde under sin resa genom Jämtland, höll Gestrinus för honom på Kungsgården en predikan af den verkan att han fick tillsägelse om befordran. Ut. till khde i Rödön 23 sept. 1687 och introducerades 1689, när änkans nådår utgick. Uti ett råskillnadsmål mellan ryttmästarbostället och prästbordet råkade han i häftig ovänskap med ryttmästaren Magnus Gabriel Willemsens, hvilken synes ha varit en hetsig och råbarkad herre. Denne anklagade khden »att hafva predikat uppenbar villfarelse, nekat honom nattvarden, druckit på ett bröllop 1694 i 2 dagar, hållit en långdans, dobblat och svurit på högtids- och sabbatsdagar samt haft strumpeband på halsen vid gästabud». Gestrinus dömdes af extra häradsrätt 20 dec. 1694 att härför plikta 40 mark s:mt. Han var en god musiker, fick 1712 efterträdaren till kompastor och afled i febr. 1714 samt begrofs 17 mars. Hans porträtt hängde fordom i Rödö kyrka, och hans prydliga grafsten låg förr på stora gången.¹ Under hans tid byggdes ny klockstapel och Ås kyrka fick ny predikstol, äfvenså upplades nya kyrkböcker.

G. 1) m. *Elisabeth Hernelia*, dotter af rådman Abraham Larsson i Hsand; d. 1671;

2) 1672 m. *Elisabeth Albogia*, f. 1642, dotter af khden Olof Albogius i Rogsta, Hälsingland. Hon afled och begrofs i Hammerdal.

Barn: *Erik Gestrin*, kapellan i Skön; *Margareta*, f. 1672, g. 29/12 1695 m. auditören Per Hjorter och moder till den frejdade astronomen Olof Hjorter, hvilken morfadern fann synnerligt nöje att bibringa kunskap. Hon afled i Rödön 29/9 1704; *Peter*, f. 1683, fänrik, bodde i Säter men afled under ett tillfälligt besök på Hammarnäset i Hallen 26/11 1754, begrofs i föräldragrafven 26/12, var 3 ggr gift; *Elisabeth*, f. 26/12 1683, g. 20/5 1707 m. kapt. Olof Lund, d. i Oviken 26/3 1760; *Apollonia*, g. 18/2 1702 m. kavallerikorporalen Anders Lund; begrofs i Rödön 22/3 1719.

¹ Khden Gestrinii grafsten, af samma modell som prost. H. Drakes i Oviken, bär inskriften: SUB HOC TVMULO CONDUNTUR VIR REV. DN. PETRUS GESTRINIUS, OLIM PAST. RÖDÖN. NAT. 1644 DENATUS 1714, CUM CONJUGE SUA CASTISSIMA ELISABETHA ALBOGIA, NATA 1642, DENATA - TRANSIERE PATRES SEMEL, HINC TRANSIBIMUS OMNES IN AETERNAM PATRIAM, QUI BENE HAUSITIS. HIQB XVI. V. XXII. - Senare hade grafhällen degraderats till plansten utanför kyrkdörren, men borttogs därifrån på riksantikvariens Hildebrands befallning,.

22. **Petrus Joh. Omnberg** (1712-14), f. i Nordingrå och Omne by, son till bonden Hans Olofsson och Margareta Olofsdotter från Körning. Stud. i Upsala 11 sept. 1678, adj. i Nordingrå 1683, esquadronspräst vid Jämtl. regem. 1690, bodde på Åberg i Alsen, tillika adj. i Offerdal 1694; på rekommendation af regem. past. Er. Huss, som blifvit utn. till khde i Njurunda, erhöll han kgl. konfirmation på regem. pastorsbeställningen 17 sept. 1696 och bodde såsom sådan 1697 i Västerhus samt några år på Dvärsätts boställe. Var redan gammal och grå, då han under företrädarens orkeslöshet förordn. till hans substitut 1711; då denne genom cessionsskrift afsagt sig pastoratet, erhöll Omnberg nådig fullmakt att vara kompastor mot halfva lönen, hvarefter husesyn i bägge pastorernas närvaro företogs 23 juli 1712. Afled redan i juni 1714.

G. m. *Sara Bozæa*, dotter till prosten Chr. Bozæus i Nordingrå. Hon bebodde ss. änka några år Ås prästbord och klagade 5 april 1718, att hon från 14 okt. 1714 till 1 maj följande år måst hvar 3:dje predikodag uppehålla hjälpprästen i Rödön med kost och häst till annexerna samt utgifva änketunnan, då där- emot P. Gestrinii änka, som samma tid njöt halfva lönen, icke vill bekväma sig att svara till hälften.

Barn: *Christian*, fil. mag., rektor i Jakobs skola 1746, d. 1759; *Justina*, f. 21/5 1698 i Rödön, g. m. komm. A. Damin här i Ås; *Margareta Elisabeth*, f. 6/2 1700, ogift, d. 31/10 1750, begr. i Rödö kyrka; *Brita*, f. 15/5 1702, g. m. korporal Joh. Halter i Undrom, d. i barnsäng och begr. 20/10 1723 i Rödön.

23. Mag. **Salomon Drake** (1716-22), f. i Berg 13 apr. 1673, son af khden därst. J. Drake; sändes i sept. 1680 till Hsands skola och blef stud. i Upsala 9 jan. 1691, prom. fil. mag. 9 dec. 1697; prästv. 4 dec. 1698 af superint. J. Micrander; kollega i Frösö skolas 3. kl. 1699, förordades af konsistoriet till rektor i samma skola efter Cl. Halling och erhöll kgl. fullmakt 3 apr. 1702, tilltr. 1703; tilltr. Rödöns pastorat 1716 och begärde i aug. s. å. husesyn såväl på Rödöns prästbord som på Stocke skolgård. Han kom härvid i delo med tillträdande rektorn Ol. Turdin. Samma år begärde han, »som själf är till socknebud och andre resor oviger och af en sjukelig kropp besvärad», en adjunkt, hvartill finske flyktingen konrektorn i Hfors mag. Christofer Herkepæus af konsist. i Hsand förordnades och efter hans afflyttning följande år Elias Oldberg. En berömlig man, lärd, liten till växten, som mest alla Drakar varit, därhos behjärtad, förnöjlig och vänlig, »hvars högstberömliga nit och tjänst med sorg saknades» vid hans frånfälle d. 8 febr. 1722. Begrofs 8 apr. s. å. på norra sidan om altaret.

G. 16/1 1700 m. *Catharina Micrander*, f. i Sthm 18/5 1682, dotter af komm. i St. Clara, sedan khden i Harmånger Johan M., som var broder till superint. Jul. Micrander i Hsand. Hon afled 14/9 1756 i Trusta i Rödön hos sin dotter.

Barn: *Salomon*, f. å Frösön 3/12 1702, d. 6/1 1703 i Torp, där begr.; *Johannes*,

f. 11/3 1704, auskultant i Kommersekoll., hofmästare hos öfverste von Burger, d. i Sthm 1729; *Olaus*, f. 8/11 1705, d. begr. 20/11, s. å.; *Catharina Margareta*, f. 14/5 1707, g. m. häradsskr. Christopher Ahlström, d. ss. änka i Trusta 20/3 1782; *Christina*, f. 30/6 1709, g. m. häradsskr. Olof Westerberg, d. ss. änka i Sundsvall 8/5 1782; *Margareta*, f. 16/12 1710, d. begr. 20/4 1711; *Salomon*, f. 19/17 1712, d. begr. 24/8 1713.

Tr.: De Balæna septentrionali, præs. A. *Drossander*, Ups. 1694. - De Antropophagis, præs. A. *Goeding*, ib. 1696.

24. Mag. **Petrus Klefberg** (1723-41), f. i Hsand 1 dec. 1681, son af kronofogden i s. Ångermanland Magnus Klefberg från Klefva i Västergötland (f. 12/3 1646) och Elisabeth Gene, borgmästaredotter i Hsand. Modern blef sedermera omgift m. borgmäst. Magnus Sundström. Stud. i Upsala 22 okt. 1700; prom. fil. mag. 1707. Var 1708 informator för assessor Adelstjernas son och prästv. s. å., kallad till huspredikant hos riksrådet grefve Jacob Gyllenborgs änka Anna Thegner. Erhöll 27 febr. 1710 kgl. fullm. ss. regem. pastor vid Uplands lifdragoner. I denna befattning deltog han åren 1717 och 1718 i kon. Carl XII:s expedition till Norge med dess många strapatser. Han befann sig efter kriget utan lägenhet, emedan Lifdragonerna enl. förkljudande skulle understuckits de finska regementerna, och uppehöll sig på Åhrsta hemman i Vaxala, som tillhörde hans svärfar, superintend. Jul. Micrander. Han sökte nu Rödön, och som han var en skicklig och anständig prästman med vackra ämbetsgåfvor, erhöll han härå kgl. fullmakt 16 mars 1722 m. tilltr. följande år. Han var den siste khden i Rödön med dylik fullmakt, ty pastoratet öfvergick sedan till konsistoriellt. En nitisk, allvarsam, kunskapsrik och talande man. Representant för Jämtlands, Härjedalens och södra Medelpads prästerskap vid 1731 års riksdag och äfven vid riksdagen 1738-39. Han erhöll fullmakt 1 dec. 1731 såsom prost öfver Jämtlands södra kontrakt jämte Rödön. Var predikant vid 1729 års prästmöte, præses och v. præses vid prästmötet febr. 1733. En högst förtjänstfull pastor, som med vaket nit förvaltade sitt ämbete. Mot slutet af sin lefnad föreföll han mindre nöjd och belåten och inblandade i sina predikningar sådana yttranden som, att »Rödöborna hade födt, men icke gödt honom», m. m. Han skötte åtskilliga år äfven inspektionen öfver Frösö skola. Superintendenten Sternel visiterade här 1729. Prosten afled 16 febr. 1741 och begrofs 29 mars i kyrkans midtgång.

G. 8/12 1717 med *Anna Micrander*, superintend. Jul. Micranders dotter, som afled i Hsand 11/12 1742.

Barn: *Elsa Cajsa*, f. på Åhrsta, Vaxala s:n 1720, döpt. 14/4, begr. i Hsand på samma gång som modern 24/2 1743; *Julius Micrander Klefberg*, f. ib. 6/10

1723, drabant, löjtn. vid Smål. kavalleri m. ryttmäst. afsked; *Magnus Micrander Klefberg*, f. 28/2 1726 i Rödön, borgmästare i Nyköping, assessor, d. 10/3 1800; *Anna Lisa*, f. 11/5 1728, begr. 16/3 1736; *Brita Christina*, f. 30/10 1730, upptogs efter moderns död i prosten Tidemans familj 1743, g. med khden Samuel Huss i Oviken.

Tr.: De Iride, præs. *H. Forelius*, Ups. 1705. - De trapeziis, præs. *H. Wallerius*, ib. 1707. - Nådenes välde öfver synden [likpred. öfver prosten och khden Wilhelm Wargentini i Sunne 2 nov. 1735.] Sthm 1736. 4:0.

25. Mag. **Henning Tideman** (1742-63), f. i Bergsviken i Bergs:n 30 nov. 1699, son till löjtnant Henning Tideman, som afled här hos sonen 1750, 88 år g. Farfadern var kapten, född i Stralsund, död i Resele 1702. Modern Anna Jönsdotter från Bergsviken afled i Rödö prästgård 1755. Efter studier i Frösö skola och Hsands gymn. stud. i Upsala 6 febr. 1721, erhöll akad. kondition hos kamrer A. Nordbohm, adl. Nordenflycht, därvid han meddelade undervisning åt dennes son Anders och dotter Hedvig Charlotta. Efter synnerligen raskt aflagda på en termin fullbordade lärdomsprof prom. fil. mag. 8 juni 1725. Prästv. i S:t Jacobs kyrka i Sthm 9 mars 1728 till nådårspred. i Berg efter pastor Er. Huss, med hvilkens dotter han följande år trädde i gifte. Kallad till biskopens medhjälpare i Säbrå på våren 1729 fick han 12 nov. s. å. fullmakt som konrektor vid Hsands triv. skola. På grund af ådagalagd undervisningsskicklighet utn. 16 mars 1737 till rektor i Frösö skola. Efter enhälligt val erhöll han 4 nov. 1741, fullmakt på Rödöns pastorat, hvilket han pingstdagen 2 maj 1742 tillträdde. I 21 års tid vakade han ss. en gudfruktig och rättskaffens själasörjare oafslätligt för församlingslifvets höjande och ifrade äfven för kyrkornas förbättring och prydan. Sålunda reparerades Rödö kyrka 1744 och försågs med nya läktare, nytt orgelverk invigdes 23 aug. 1752 o. s. v. Opponent vid prästmötet i Hsand i febr. 1753; utn. 14 maj 1755 till prost öfver egna församlingar. Genom ansträngande läsning och nit, som äfven föranledt honom att hålla aftonsångsgudstjänster, hade hans syn blifvit ytterst försvagad, men detta afhöll honom ej från att predika ända till de sista lefnadsdagarne. Han läste både texter och böner utantill och så noggrant, att det ej ens märktes. Intressanta interiörer från detta aktningvärda prästhus skänker prosten Tidemans i utdrag 1895 publicerade dagbok. Han afled 27 maj 1763. Dubbelt nådår, som änkan begärt, hade konsist. önskat förordas,» hälst prosten Tideman varit lysande af utmärkt nit, arbetsamhet och exemplarisk vandel», men husets ekonomiska ställning förbjöd det. K. Maj:t beviljade dock de dubbla nådåren.

G. 6/1 1729 m. *Marta Huss*, f. 9/2 1705, dotter till khden i Berg Er. Huss. Bodde som änka på sitt hemman i By, som prosten beredt henne till änkesäte, d. 13/3 1792.

Barn: *Erik*, f. i Berg 2/11 1729, d. där 6/2 1730; *Henning*, f. 28/4 1731, fil. kand., komm. i Ås; *Anna*, f. 11/12 1732, d. 17/3 1736; *Erik*, f. 2/3 1735, ekonomi-direktör, organist och målare, mäst känd ss. djurläkare och veterinärförfattare, d. i By 16/12 1819; *Jöns*, f. 1/12 1736, stud. 1753, disp. om Rödöns tingslag 1758, d. 13/12 1764 af lungdot; *Anna*, f. 10/7 1738, d. s. å.; *Märta*, f. 1/8 1740, g. m. khden J. Gilljam i Ramsele; *Petrus*, f. 17/5 1742, d. 13/7 s. å.; *Anna Benedicta* f. 5/8 1744, d. 2/2 1745; *Johan (Jan)*, f. 18/6 1749, häradshöfding i Norra Ångermanland, d. på sin gård Mo, Ramsele 27/7 1809.

Tr.: De demonstratione existentiae numinis adversus Atheos p. 1-2 præs. *H. Schütz* et *J. Hermansson*, Ups. 1725. - *Th. Gouge*, En christelig hus-fader, öfvers. Sthm 1734, omtr. Skara 1738. - *C. E. Brochman*. En christen menniskias andeliga kamp emot synden. Öfvers. Sthm 1735. - In memoriam temporis. Thet ettusende sjuhundra femtjonde åhrets helgelse, Rödöns församling, uppå nyårsdagen 1750 föresteld. Ups. 1759. - Fromme Christnas döds och begrafningsprivilegier [likpred. öfver kronolänsman Jöns Tryggdahl 24 juni 1759], Ups. 1763. - Prosten Tidemans dagbok i bearbetning utg. af *S. J. Kardell*, Östers. 1895.

26. **Jonas Joh. Sellin** (1766-72), f. 7 sept. 1705 i Torsäng, Sundsjö, son af komm. i Refsund Johan S. Efter skolgång i Frösö och Hsand, hvilken delvis afbröts genom ryssarnas härjning stud. i Upsala 13 okt. 1726; prästv. 19 dec. 1731 till medhjälpare åt sin svåger prosten Lochnæus i Själevad, nådårspräst efter komm. Ol. Gothnæus därst. 1734-36; adj. i Säbrå maj 1736 hos superint. Sternel, utn. 13 dec. 1740 till khde i Undersåker med konservation tilltr. 1 maj 1741; khde i Rödön 31 okt. 1764. Hans goda mässegåfvor hade bidragit till att förskaffa honom de flesta rösterna vid valet. Innan hitflyttningen 1766 blef han rörd af slag, hvarigenom hans verksamhet här i församlingen ej kunde blifva synnerligen fruktbringande. I Undersåker var han i sin krafts dagar en synnerligen drifvande man, angelägen om församlingens både andliga och timliga välfärd. I pastoratets alla kyrkor hade han låtit insätta hvalf, utvidgat fönster, byggt läktare m. m. och äfven ombeställt klockors omgjutande. Afled efter flere års sängliggande 26 jan. 1772 och begrofs i Rödö kyrka 5 april af regem. past. Elias Graan med en vacker predikan öfver Joh. 8 kap.

G. 24/6 1741 m. *Magdalena Hofverberg*, prostdotter från Ragunda, änka efter mannens företrädare i Undersåker.

En son: *Johannes*, d. i Undersåker 24/8 1742, 4 m.; de 8 styfbarnen sörjde khden som sin egen fader.

27. Mag. **Carl Petrus Eurenus** (1773-82), f. 25 juli 1736 i Piteå stad, son af rektorn därst. Jakob E. och Marg. Charl. Printz samt

sonson till prosten P. Eurenus i Oviken. Inskrefs i Piteå skola 1744, stud. i Upsala 14 juli 1752; promov. fil. mag. 1758; huspred. hos presidenten Carl Arnell 1761. I jan. 1764 föreslogs han af öfverste Wilh. Carpelan till bat. pred. vid Västerbottens regem. och blef 1765 regem. pastor. I slutet af år 1764 anhöll rektor Daniel Walanger i Hsands skola att efter 31 års tjänst få sin måg Eurenus till biträde vid informationen, då han på grund af ålderdomskrämpor själf ej orkade, och Eurenus behöll denna vice rektorstjänst ända till dess han 1773 tillträdde khdebefattningen i Rödön, hvarå han erhållit fullmakt 24 okt. 1772. Han hade varit första prof-predikant här och vann sådant bifall, att många församlingsbor genast yttrade, att de ej behöfde höra flera. Han processade Renflomarken från Bredby i Offerdal till Rödön. Var inspektor för Frösö skola, då han efter svår dödskamp afled 16 aug. 1782. »Han har med trogen omvårdnad och kristligt nit ss. en Herrans tjänare förkunnat Guds kraftiga ord och vakat öfver de själar, som inom detta pastorat lefvat.» Han ägde stor fallenhet för att skrifva vers.

G. 4/12 1764 m. *Elisabeth Walanger*, f. 18/5 1741, dotter af rektor Dan. W. i Hsand; d. 26/3 1778.

Barn: *Daniel Wilhelm*, f. i Hsand 2/1 1766, stud. 1785, sockerbrukspatron i Sthm, flyttade år 1822 till sin egendom Grunevad vid Sköfde, d. 1848; *Jakob Petter*, f. 26/11 1767, vid landtmäterikontoret 1788, bodde 1812 i Norrtelje, g. m. Juliana Sofia Rydell, *Margareta Charlotta*, f. 31/12 1768, d. 16/6 1774; *Elisabeth Dorotea*, f. 15/7 1771, g. 1826 m. khde Hans Frost i Kerrstorp i Skåne; d. 1833; *Sara Maria*, f. i Rödön 25/7 1773, d. ogift i Sthm 20/5 1812; *Margareta Charlotta*, f. 14/11 1774, sjuklig och ofärdig, d. 10/5 1778; *Christina Juliana*, f. 17/6 1776 v. på Abbotsnäs i Södermanl. 13/3 1798 m. major Anders Gustaf Örbom i Näskott; d. 1858; *Carl Abraham*, f. 17/1 1778, fil. mag., kgl. hofpredikant, prost o. khde i Ousby, Lunds stift, d. 28/1 1848.

Tr.: Mala & incommoda materialismi, præs. *N. Wallerius*, Ups. 1754. - De juribus civium residuis, præs. *J. Ihre*, ib. 1758. - Verser vid khden Dan. Idmans och Anna Magd. Solanders bröllop i Piteå (30/8) 1757, Ups. - Flera dylika äfven i handskr. i UB.

28. **Carl Friedric Krause** (utn. 1783), f. i Refsund på militärbo-stället Brattbyn 25 dec. 1733, son till löjtnant Joh. Fredr. Krause vid Jämtl. regem. och Christina Marg. Bohm. Stud. i Upsala 22 sept. 1756; prästv. 19 maj 1759; adj. hos komm. And. Berghult i Hedvig Eleonora församl. i Sthlm; komm. adj. i St. Nicolai församl. 1763; komm. i Maria församl. 1769, där han 1781 stod på khde-förslag. Erhöll fullmakt 31 dec. 1783 ss. khde i Rödön men afled innan tillträdet i Sthm 13 mars 1784.

G. m. *Anna Catharina Söderberg*, d. i Sthm 15/6 1795, 64 år g.

29. Mag. **Isak Nordmark** (1786-92), khde i *N.-Luleå*.

30. **Magnus Berlin** (1792-1822), f. 16 mars 1749 på Nordviks hemman i Nora pastorat i Ångermanl., föräldrar: v. kronobefalln.man, tit. hofkamrer Henrik Berlin och Anna Cath. Hellström. Efter skolstudier i Hsand stud. i Upsala 1766; prästv. 11 aug. 1771 i Sthm af biskop Kiorning till adj. åt khde O. Holmberg i Resele, förestod 1772 själavården i Nora, adj. i Umeå stads- och landsförsamlingar 1773; ordin. stadskomm. i Umeå 26 febr. 1777; utn. e. o. kgl. hofpredikant 4 juni 1780; aflade s. å. past. ex.; utn. till khde i Rödön 16 nov. 1791, tilltr. 1 maj 1792. Förste opponent vid prästmötet i Hsand 1806, honor. prost 23 mars 1807; ledam. af Evangel. sällsk. i Sthm 1811. Utrustad med skarpt förstånd, godt minne och förfinad smak hade han förvärfvat sig ganska vidsträckta kunskaper och ovanlig beläsenhet, och trots aftagande kroppskrafter behöll han sin andliga spänstighet på ålderdomen. Ett bevis härpå utgör det teologiska arbete, som han under sina sista lefnadsår utgaf i tvenne band, och som röjer hans förtrogenhet med den nationalistiska uppfattning, hvilken under det s. k. upplysningstidehvarfvet gjorde sig gällande, särskildt i fråga om förklaringen af de i Gamla och Nya Testamentet omtalade underverken. Han är en typisk och intressant företrädare för denna nödvändiga genomgångsform af teologisk forskning. Själf kallar han sig på ett ställe »Luthersk-neologisk protestant, för detta rigid-orthodox.»¹ Han afled 1 febr. 1822. Rödö nuvarande, nyligen brunna kyrka uppfördes under hans ämbetstid.

G. 20/11 1777 i Umeå m. *Christina Sofia Meijerhöfer*, f. 2/9 1754, dotter af kgl. trädgårdsinspektoren, direktör Meijerhöfer och Hedvig Lundberg; d. i Stafre, Offerdal 16/4 1829.

Barn: *Hedvig Katarina*, f. 23/9 1778 i Umeå, g. 12/4 1804 m. grosshandl. Johan Hambræus i Sthm; *Ludvig Wilhelm*, f. 27/12 1779, cornett i Jämtl. hästjägare, d. 1851 ss. inspektor vid Indals sågverk; *Sofia Henrika*, f. 29/9 1780, g. 1/1 1811 i Rödön m. landsfiskal Lars Adolf Grundén i hans 2:a gifte; *Lovisa Carolina*, f. 1784, d. i Umeå stad 8/5 1797; *Fredrika Charlotta*, f. 6/7 1787, v. 6/1 1814 m. löjtn., sed. major Erik Emil Meyer; d. 27/9 1854 i Indal, begr. i Skön; *Nils Magnus*, f. 12/11 1792 i Rödö prästg., vice kapellpred. i Fjällsjö, d. 12/2 1834.

Tr.: Det gamla och det nya enfalldeligen föreställdt till vidare eftersinnande af tidens orthodoxer och neologer. Hsand 1818 (anon.). - Magazin för bildade christna i allmänhet, och i synnerhet för unga religions-lärare och för dem, som äro sinnade att blifva det. Bd 1, 2 Hsand, 1821-22.

31. **Per Staaff** (1824-56), f. 14 sept. 1783 i Rätan, föräldrar: komm. därstädes Erik Staaff. Intogs i Frösö skola 1794, i Hsands gymn. 1800, stud. i Upsala vt. 1804; prästv. med särskildt tillstånd 17 febr. 1807 till

¹ Se C. J. E. Hasselberg, Magnus Berlin och hans teologiska åskådning (i Jämten 1924).

adj. åt fadern och nådårspred. efter honom; past. adj. i Sveg 1 maj 1809; nådårspred. i Lillherrdal 6 juni 1811; komm. därstädes 1 maj 1812. Genom kgl. bref 2 nov. 1814 erhöll han rätt att räkna dubbla tjänsteår på grund af den ovanligt besvärliga och mödosamma tjänstgöring, han hade att bestrida i Svegs vidsträckta pastorat, hans ringa och otillräckliga lönevillkor samt hans omsorg att äfven i läkarväg gå orten tillhanda jämväl i anskaffandet af läkemedel med uppoffring af egen tillgångar. Undergick past. ex. 1817, utn. khde i Rödön 6 okt. 1822, tilltr. 1 maj 1824; honor. prost 1836. Afled i Rödön 2 mars 1856.

G. 10/2 1809 å Rödöfors bruk m. *Anna Johanna Wagelin*, dotter till khden Carl W. i Hede; d. 12/1 1856.

Barn: *Erik Jonas*, f. 14/1 1810, landtmäterielev, d. 22/6 1826; *Carl Christian*, f. och d. 1811, *Carl August*, f. o. d. 1812; *Johan Petter*, f. 8/3 1813, ryttmästare vid Jämtl. hästågare; *Brita Christina*, f. 1814, g. 1835, m. kollega Olof Edling, änka 1838, d. 1866; *Carl Teodor*, f. 28/7 1816 i Lillherrdal, professor, kgl. hofmålare, d. 3/5 1880; *Maria*, f. 1818, d. 26/6 1826; *Lars Ingemar*, f. 2/12 1820, kommiss. landtmätare, bodde i Silje, Rödö sn, d. 1874; *Olof Abraham*, f. 13/9 1822, khde i Offerdal; *Johanna*, f. 10/12 1823, g. 11/6 1843 m. khden L. Bergström i Indal; *Sofia Ulrika*, f. 3/6 1825, skollärrarinna i Östersund, d. ogift 1869; *Erika Maria*, f. 21/4 1829, g. 1865 m. brukspatron William Farup på Ljusnedals bruk; d. 1888; *Charlotta*, f. 1831, d. 1832.

32. **Jonas Kerfstedt** (1858-77), f. 12 aug. 1810 i Stöde, son af bonden Ingemar Jonsson och Elisabeth Kerfstedt; inskr. i Hsands lärdoms-skola 1823, i gymn. 1828, strid. i Upsala mars 1832. Prästsv. 4 juli 1834 att biträda vice pastor Pehr Brandell i Nora, komm. adj. i Indals-Liden 3 dec. s. å.; v. komm. i Hsand apr. 1835; adj. i Ramsele okt. s. å., återflyttad till Nora i jan. 1836; past. adj. och biträdande vid pastoralvården i Häggdånger apr. 1838, erhöll v. pastors titel 1846. Reste på sommaren 1846 ss. Svenska nykterhetssällskapets agent i de norrländska länen. Khde i Bodum 29 dec. 1851, tilltr. genast; utn. i Rödön okt. 1856, m. tilltr. maj 1858; predikant vid prästmötet i Hsand 1856; kontr. prost i Jämtl. norra kontrakt 22 sept. 1869, från hvilken befattning han afgick 10 juni 1874. Erhöll afsked från khdetjänsten 1877, men uppbar lönen till 1 maj 1878. Han bosatte sig sedermera i Malmö och Lund och afled 3 okt. 1887.

G. 7/9 1838 m. *Karin Brandell*, f. 19/11 1816, äldsta dottern till komm. P. Brandell i Ullånger; hon afled i Upsala 12/3 1905.

Barn: *Anna*, f. 1839, g. 1867 m. khde Lars Johan Östman i Fundbo, Ärkestiftet, d. 4/12 1923 i Riseberga prästgård, Skåne, hos sin son, khde därst.; *Johannes*, f. i Häggdånger 17/1 1841, rektor vid Fjellstedtska skolan i Upsala, teol. hedersdoktor, d. 3/4 1921; *Petrus*, f. 7/10 1842, fil. d:r, rektor vid institutet för blindas

1878-1902, d. i Sthm 22/9 1906; *Ingemar*, f. 13/3 1845, apotekare i Lund, Malmö, Warberg och Sthm, d. 5/5 1910; *Elisabeth Carolina*, f. 16/7 1846, d. 25/6 1851.

Tr.: Predikan på andra prestmötesdagen den 18 juni 1856, hållen i Hernösands domkyrka. Ume 1857 (Äfven i Prästmöteshandl.) - Predikan på 4:e sönd. eft. Tref. (i Predikn. öfver Sv. kyrkans nya texter (utg. af W. Rudin) årg. 1) 1862.

33. **Jakob Elias Grahn** (1879-89), f. 9 sept. 1817 på Forsse bruk i Graninge, son af brukspatron Elias Graan och Magdalena Fredr. von Schoultz samt sonson till khden Elias Graan i Skön. Gymn. i Hsand 1831; stud. i Upsala ht. 1836; prästv. 27 nov. 1842 till past. adj. i Hede; past. adj. i Berg och Rödön 1843, brukspred. och folkskollärare å Ljusnedals bruk 15 jan. 1845; komm. adj. i Sättna 31 mars 1852; past. adj. i Sundsvall 3 jan. 1853 tillika fångpred; past. ex. maj 1853; kapellpred. och folkskollärare i Hotagen 18 dec. 1854, tilltr. mars 1855; komm. i Selånger-Sättna 14 dec. 1857, tf. past. i Selånger juni 1869-1 maj 72; khde i Gideå 8 mars 1869, tilltr. 1 maj 1872. Vald till khde i Rödön 6 maj 1877, men valet öfverklagades, så att han först 1 aug. 1879 erhöll fullmakt på pastoratet, som han genast tillträdde. Mindre framstående som predikant, men en blid personlighet. Han afled å Sabbatsbergs sjukhus i Sthm 13 dec. 1889.

G. 17/4 1864 m. *Katarina Kristina Zetterqvist*, f. 13/9 1840, hemmansägare-dotter från Sättna.

Dotter: *Magdalena Fredrika*, f. i Sättna 26/7 1865, g. 1889 m. byggmäst. Joh. Alfr. Thuresson i Östersund.

Tr.: Personalier öfver qvarnegaren Carl Johan Bergströms son Johannes i Sättna kyrka den 30 Aug. 1865. Sundsvall 1865 (anon.).

34. **Nils Johan Eriksson** (1893-), f. i Helgums s:n 29 apr. 1854, son af landtbrukaren Erik Johansson och Kristina Nilsson. Mogenhetsex. i Hsand 6 dec. 1877. Stud. i Upsala 15 sept. 1878. Efter där aflagda ex. prästv. i Hsand 9 juni 1881, förordn. fr. 1 juli s. å. till vice pastor i Fors, v. komm. i Hässjö 1 maj 1882; förordn. 27 sept. s. å. att tjänstgöra ss. vice pastor i Föllinge; v. komm. i Ullånger 15 juni 1892; khde i Rödön 17 dec. 1892, tillträdde 1 jan. 1893; kontr. prost 17 sept. 1919. LVO 1924.

G. 29/6 1882 m. *Maria Eulalia Nessén*, f. i Hsand 12/2 1854, dotter af juveleraren Daniel Nessén och Kristina Margareta Zimmerman.

Barn: *Johan Hubert Erik Gillis*, f. 22/4 1883 i Föllinge, organisationschef hos aktiebol. Standard, Sthm; *Nils Ruben Hilding Ossian*, skrifver sig *Ericson*, f. 23/1 1887 ib., fil. mag., lärov.adj. vid Hsands h. lärov.

PRÄSTER I ÅS.
KYRKOHERDE.

Från den period af medeltiden, då Ås med sitt annex Aspås ännu bildade ett eget pastorat, är en kyrkoherde känd, nämligen:

Dominus **Magnus** in Aas [omkr. 1350], hvilken jämte prosten Agmund i Lit och khdarne Petrus i Rödön, Agmund i Sunne, Michael i Brunflo och Tuve på Frösön, sannolikt år 1350 aflåtit en skrifvelse dat. 30 dec. till ärkebiskop Hemming i Upsala (Örn. hj. dipl. 6, s. 1639; otryckt original i RA).

KOMMINISTRAR.

1. Herr **Simon Steinsson** [1480], son af bonden Stein Asmundsson i Walle, Frösön. Efter faderns död öfverläto fem af hans sex söner Walle-hemmanet åt brodern Olaff, och herr Simon erhöll för den del han afstod i gården 2 kor, en kjortel värd 5 svenska mark, en kåpa värd 2 mark, 2 hästar för 12 mark svenska samt en silfversked värd 3 svenska mark. Herr Simon synes ha bott i Ösa och var sannolikt kapellan i Ås. (DN 14: n. 143.)

2. **Simon Andersson** [1576-94], son af bonden Anders Simonsson från Bredby i Offerdal, var 1576 kapellan i Ås. Han och hans brorsöner Simon och Jon Olofssöner i Thorsede hade legat i långvarig process med Anders Larsson i Hare angående en gård eller hemmansdel i Bredby i Offerdal, och saken var genom tvenne tidigare domar afgjord till herr Simons fördel, nämligen den första i Trondhjem i Regernes Raad, den andra af lagman och de 24 på Frostens lagting. Slutligen fällde nu lagman Nils Bodelsson domen på Jämptamot 16 mars 1594, och Anders Larsson plikt-fälldes samt skulle bland annat ersätta kostnaden, som tillförene var använd uppå saken, såsom »kosttäring och umake iffraa Suerige oc til bakes hem igenn». Herr Simon fordrade 25 daler för hvarje resa till Norge. Enligt dokumentet, som biskop Nordin haft i sin hand, lär kapellan Simons släktförhållande varit nedanstående:

Syskon:	<i>Simon,</i>	<i>Torbiörn</i>	<i>Jon Bagge</i>	<i>Klemet</i>	Syster
	bonde i Bredby		bodde i Norge,		
	1501-41		daterar ett bref		
			Meren 1519		
		Dotter g. m.		Söner	
	<i>Anders</i>	<i>Jon Ersson</i>			
	<i>Simonson</i>	i Kaxås			
	<i>Jonas,</i>	Herr <i>Simon</i>	<i>Peder</i>	<i>Olof</i>	Dotter
	bonde i Berg	<i>Andersson</i>		<i>Simon och Jon</i>	
	1576	1576-94	Barn	i Thorsede i Ås s:n	1576

3. **Erich Olsen** [1617], troligen kaplan härst., innehade ett odels-hemman i Backe i Ås, å hvilket han sådde 8 spann säd och skattade 16 sk. (DRA, Odelsgoods af Trondhj. län. Litt. K.)

4. **Hans Lauritsson** [1619], son till khden i Rödön Lauritz Mogensson, synes någon tid studerat i Köpenhamn innan han år 1619 blef kapellan här i pastoratet, enligt följande bref, som tillsändes läns-herren Claus Daa och biskop Arreboe i Trondhjem: »Christian IV etc. Vider, at vi naadigst er tilfreds at nærværendes Studiosus Hans Lauritsson maa blive sin Faders Kapellan til Rødden Prestegjeld i Jæmteland, saafremt det ellers er, saasom han beretter, at hans Fader er bortdragen af Jæmteland, der det Affald og Uleilighed sig tildrog der sammesteds i forleden Feide og ikke med de andre haver samtykt derudinden. Fredriksborg d. 10 Marts 1619». (Norske Regist. V s. 7.)

5. Dom. **Laurentius** [1647]. I Upsala domk. prot. 13 jan. s. å. heter det: »Dn. Laurentius, som en tijd hafwer waridt j Tible, han förskrifwes till Rödhen j Jempteland, at blifwa der caplan».

6. **Ericus Laur. Tuscherus** (1658-70), son af khden Lars Tuscherus i Hammerdal, men född långt före faderns tillträde af nämnda pastorat. Det är otvifvelaktigt han, som i nov. 1654 inskrefs ss. student i Upsala under namnet Ericus Laurentii Isogæus Gestricius. Blef kapellan och vice pastor vid faderns död i Hammerdal 1656-57 samt kapellan i Rödön 1658. I likhet med flere andra jämtländska präster måste han leverera proviant till den dansk-norska hären, som s. å. belägrade och intog Frösö skans. År 1663 inköpte han ett hemman i Dvårsäter mellan Ås och Aspås kyrkor, hvilket ännu kallas Tuschers-gården. Uppgifves ha aflidit 1670.

G. m. *Ursula Mårtensdotter Offerdalina*. På superintendenten Petrus Steuchius' hemställan, att Eric Tuscheri änka, som sitter med 7 faderlösa små i stort elände, måtte få något understöd, beviljade kon. Carl XI henne 14/5 1673 ett årligt anslag af 20 daler s:mt; hon lefde ännu 1688 i Dvårsäter.

Af barnen: *Lars*, hemmansägare i Dvårsäter, begr. i sin faders graf i Rödö kyrka 4/4 1714, 55 år; *Daniel*, sist prost och khde i Skön, d. 1733; *Johannes*, d. i Skön 16/4 1746.

7. **Andreas Petri Rialenius** (1672-86), f. i Riala s:n i Roslagen, inskr. såsom stud. i Upsala i Uplands nation 1 juni 1636. I Fants Upsala stifts herdaminne (I, s. 137) anges han blifvit kapellan i Bergsjö; om så varit förhållandet, måste hans tjänstetid infallit *före*, ej *efter* Johan Halenii,

ty 11 maj 1648 utnämndes han till krigspräst först under Västernorrlandsfolket, och såsom sådan åtföljde han svenska armén i Tyskland. Först regem. pastor vid Arvid Forbus' regem. i Stralsund, sist vid öfverste D. von Cappells reg. sammanlagt i 18 år. Då fältsuperintendenten Sven Enander förrättade sin inspektion af de svenska regementerna 1649, framfördes klagomål af regementsofficerare, att Anders Rialenius förhöll sig illa därute, »men är fuller ännu till nåder tagen». Regimentet synes då legat kantonradt i Greifswald. Efter hemkomsten tjänstgjorde han som adj. i Nora från 1657, var vice past. därst. 1660 och blef s. å. komm. i Borgsjö; då denna socken 1667 afsöndrades från Torp till eget pastorat, fick han därå khdefullmakt, men mistade efter 2 år genom sin straffbara vandel tjänst och ämbete, hvarefter Torp och Borgsjö enl. kgl. resolution 8 juni 1669 återförenades till ett pastorat. Rialenius lär emellertid bättrat sitt uppförande och fick ånyo inträda i prästämbetet. År 1671 var han adj. i Selånger-Sundsvall hos komm. L. Wallander och blef 1672 kapellan här i Rödön. Han anhöll 1679 genom sin styfsons hustru hos Upsala konsist. att få befordran till något pastorat i ärkestiftet, men konsist. rekommenderade honom till Hsands konsist. att accommoderas, där han längst tjänt. (Fant.) Han låg på sitt yttersta 30 maj 1686 och begrofs i Ås kyrkas vapenhus

G. m. *Anna Sofia von Tisenhausen*; bodde som änka i Ås prästgård; hon utgaf en skriftlig förbindelse 10/2 1691, däri hon befullmäktigar efterträdaren herr Bengt Sylvin att uppbära hennes små änkeintrader, mot att han henne rätteligen och väl skall syta och underhålla och ärligen till jorden befordra, för hennes släktingar oklandrat, efter hon dem mera gifvit och litet eller mindre arf uppburit. (Jdb.)

En son omnämnes 1688, som vid Kopparberget lidit någon skada (i ett bref af superint. M. Steuchius. GLA).

Tr.: Oratio de gratitudine quam... die 30 Maij anno 1647 publice declamabat. Ups. 4:0.

8. **Bengt Erici Sylvin** (1688-99), äfven under djekne- och studenttiden, kallad *Sylvander* och *Sylvius*, f. i Rocklands by, Sköns s:n, stud. 31 okt. 1670; prästv. och adj. i Sollefteå 1673, v. pastor i Ramsele 1679, blef kollega i Frösö skolas 2. kl. s. å., i 3. kl. 1686, utn. komm. i Rödön 1687, tilltr. 1688. Inköpte rusthållet Säter till boställe. Afled i Ragunda prästgård febr. 1699, under hemresan från prästmötet i Hsand.

G. m. *Magdalena Roshemia*, dotter till befallningsman Lars Roshemius och Margareta Bröms. Sylvins änka lefde ännu 1711.

Barn: *Erik*, drunknade under en skridskofärd på Säterviken i sitt 16:e år; *Catharina*, f. 1680, g. 1) 23/10 1700 m. ryttaren och bonden Roland Säterberg i Säter; 2) 2/10 1715 m. bonden Anders Ersson därst.; 3) 23/6 1734 m. fänrik Peter

Gestrin i hans 3:e gifte. Hon afled 15/3 1770 och begr. i prosten Gestrinii graf i Rödön, 90 år 3 m. »Utom felaktighet af ett vredsamt sinnelag förhållit sig vackert».

9. **Isak Petri Tordin** (1700-02), f. i byn Torsbo, Hässjö s:n, 1650. Stud. i Upsala 1 dec. 1675; prästv. 15 apr. 1679 till adj. åt khden J. Strandman i Ljustorp. Hans namn förekommer på stora kyrkklockan därst., som göts 1682; brukspred. vid Lögdön 1687 (D. II, s. 120). Uppfördes 1699 på förslag till stadskomm. i Luleå efter Nils Fellenius. Tillträdde komministraturen här i Ås 1700, men afled redan 1702.

G. 1687 m. *Anna Lindh*, dotter till rådman Johan Jonsson Lind i Hsand. Klagade 1714, att hon ej fått ut sin änkehjälp. Efter 32-årigt änkestånd afled hon i Hsand och begr. 28/4 1735. (Hsands kb.)¹

10. **Erik Isr. Noræus** (1703-20), khde i *Lit.*

11. **Anders Damin** (1720-41), f. 1688, son till löjtnanten Peter Damin och Elisabeth Salin, hvilka bodde på Kungsgården i Bjerträ. Från Hsands gymn. stud. i Upsala 14 sept. 1710; prästv. till adj. och nådårspred. i Rödön 1714, utn. till kollega i Frösö skolas 2. kl. 31 okt. 1716, men tjänstgjorde som adj. hos khde S. Drake i Rödön till maj 1717. Föregången af församlingens och nämnde khdes vocation till kapellanstjänsten i Ås, inkom hr Anders Damin i Hsands konsist. 15 juli 1719, uppvisandes högv. hr biskopens skriftliga votum härtill, vann ock härhos konsistorialium bifall till bem^{te} sacellanie, hvartill honom önskades lycka (Hdpr.); tilltr. 1 maj 1720. Han brukade 1730 Ås prästbord, som tidigare bebotts af prosten Ombergs änka Sara Bozæa. Hans sockenbo Carl Göransson i Ösa måste ha varit honom synnerligen besvärlig; denne skref långa inlagor om, huru han blifvit illa behandlad af komminister Damin och länsman Jöns Tryggdal; anklagade den förre att ha genom begagnande af oriktigt mål bedragit honom på $\frac{3}{4}$ tunna korn samt att tredje böndagen 1723, då han efter gudstjänsten på Rödön rodde komm. hem, midt på sjön, ha slagit honom med käpp och öskar blodig och blå. Att döma af de till Landshöfdingeämbetet och Svea hofrätt insända anklagelseakterna² synes käranden icke varit rätt klok. Damin afled 15 juni 1741.

G. m. *Justina Omnberg*, khden P. Omnbergs i Rödön dotter, d. där 14/4 1776.

Barn: *Sara*, f. å Frösön, döpt 28/10 1718, g. m. föraren vid Jämtl. regem. Petrus Fjellman i Tulingsås, Ström, d. 19/3 1760; *Petrus*, d. under skolåren på Frös-

¹ Därmed rättas *Tunæi* uppgift, att hon blifvit omgift med prosten Jac. Eurenus i Nora i hans 5:te gifte.

² Origin. i UB. W. 1179.

ön; *Christian*, f. 2/10 1727, barnlärare i Ås, gift 1764, d. 17/11 1788; *Anna Brita*, f. 1729, g. m. bonden Måns Ersson i Hufvulsviken i Rödön, d. 6/4 1810, 81 år; *Justina*, f. i Ås 3/5 1730, d. späd; *Justina*, f. 26/7 1732, d. 10/9 s. å.; *Catharina*, f. 25/8 1733, d. späd; *Catharina*, f. 10/2 1736, d. 25/2 s. å.; *Samuel*, f. 31/10 1739, d. 5/11 s. å.

12. **Johan Er. Huss** (1743-46), khde i *Lit.*

13. **Johan Flodén** (1746-79), f. 1700 i Attmar, bondson. Kom i skolan 1712, stud. i Ups. 9 nov. 1723; kollega i Frösö skolas 2. kl. 1735 efter O. Wallström. Erhöll fullmakt 30 juli 1746 å kapellanstjänsten i Ås, men uppbar inkomsterna från 1 maj; predikant vid prästmötet i Hsand 1758, stod på förslag till Refsunds pastorat 1763; afled 14 okt. 1779.

G. m. *Margareta Lang*, f. 1704, dotter till kapellan Er. Lang i Ström och änka efter kollega Olof Wallström; d. begr. i Ås kyrka 15/5 1753 främst i kvinnfolksbänkarna.

Barn: *Elisabeth*, f. 29/7 1736 på Frösön, d. späd; *Magdalena*, f. 13/11 1738, g. m. dragon Nils Engstedt i Blädäng, d. 10/6 1775 i Brunflo; *Cajsa Margareta*, f. 12/12 1740, g. 3/9 1772 m. föraren vid Jämtl. reg. Olof Setterström i Landsom, Ås; *Lisa*, f. 14/12 1742 på Stocke, g. 5/6 1781 m. dragon Jöns Holm, d. 1/4 1815; *Petrus*, f. 14/12 1746 i Ås, d. 1752 begr. 9/8.

14. Kand. **Henning Tideman** (1781-95), f. 28 apr. 1731 i Hsand, son till prosten här i Rödön med samma namn. Stud. i Ups. 4 febr. 1747, fil. kand. 23 dec. 1754; prästv. i Hsand 26 sept. 1755 till adj. åt sin fader, nådårspräst efter komm. Damin i Njurunda maj 1765; adj. i Sunne 1767, nådårspred. i Sundsjö 1768, kom s. å. som adj. till prosten Bredberg i Ljustorp; komm. i Ås 23 aug. 1780. Afled 13 febr. 1795 vid ett besök i By i Rödön af slag, då han somnat på en stol framför eldbrasan.

G. 1) 24/10 1780 m. *Marta Magdalena Huss*, fr. Åbord, dotter af landssekret. i Gefleborgs län Haquin Huss och Maria Krapp; d. i barnsäng 31/7 1785, 32 år, »suavissima et amabilis conjux».

2) 16/6 1786 m. *Christina Berglund*, f. 1744 i Nätra i Böleby; hon kom i unga år till Jämtland på begäran af prosten Ol. Genberg i Offerdal för att undervisa allmogens kvinnor i linnespånad och väfnad, hvori hon ägde ovanlig skicklighet, blef där gift m. mag. Magnus Omnberg, adj. i Offerdal, sedan m. mag. Göran Gerdvall, kollega på Frösön, och slutl. m. Tideman. Hon öfverlefde sin sista man i 23 år, bodde de senare åren hos en måg i 2:dra giftet korporal Carl Grip i Östersund, där hon afled 6/6 1818; tacksam, tålig och af gladt lynne.

Barn i 1:sta giftet, alla döda späda: *Henning*, f. 2/7 1782, begr. 25/8 s. å.; *Haquin Johan*, f. 18/7 1783, d. 27/10 s. å.; *Martha Maria*, f. 22/7 1785.

Tr.: Om Jemtlands afradsland, præs. A. Berch. Ups. 1750. - Bröllopsverser [vid regem.pastor J. E. Huss' o. Ann. Marg. Wargentins bröllop i Månsta 19/6 1753]. Ups.

15. **Abraham Agerberg** (1797-1824) f. 7 mars 1754 i Sota by, Rödöns s:n; föräldrar: klockaren Olof Jönsson Agerberg och Kerstin Olofsdotter. Fadern, en gammal hedersman, hade i 57 år varit klockare i Rödön och Näskott. Efter studier i Frösö skola och Hsands gymn., stud. i Ups. 7 mars 1775. Tidigt dragen till predikokallet prästv. han af biskop Kiörning 17 juni 1777, tjänstgj. först i 4 år såsom adj. hos d:r G. W. Zetterberg i Brunflo och sedan från apr. 1781 hos prosten O. Nordenström i Offerdal, där han i 16 år utförde ett träget och nitiskt arbete. Efter nästan enhälligt val komm. i Rödön 4 dec. 1795, tillträdde i apr. 1797. Respondens vid prästmötet i Hsand 1806; verksam som ledamot af Evangeliska sällskapet samt s.s. ordförande i Ås och Aspås sockensällskap och kallad till hedersledamot af Jämtlands kgl. Hushållningssällskap. Ehuru svag till hälsan fullgjorde han sina åligganden ända till 4:de dag påsk 1824, då han måste intaga sjuksängen, och afled 6 maj 1824. »Han skötte sitt ämbete med nit, lätthet och munterhet och vann sina åhöreres aktning och kärlek.» Bodde på egen gård i Täng.

G. 20/10 1797 på Månsta m. *Christina Huss*, dotter till khden i Refsund Joh. Huss och Anna Margareta Wargentin; d. 28/5 1835 i Ås.

Barn: *Kristina*, f. 2/9 1798, g. 8/4 1832 m. handlanden Joh. Wikander i Ås, d. 16/8 1837; *Anna Margareta*, f. 18/10 1801, g. 1826 m. kapellpred. i Stugun Nils Ekman.

16. **Jöns Hedin** (1827-1831), khde i *Resele*.

17. **Pehr Grenholm** (1832-55), f. 2 dec. 1785 i Lit, son af korporalen och bonden Erik Johansson Tallqvist i Handog och Ingeborg Persdotter. Fadern började år 1776 uppodla en holme i sjön Greningen och byggde där upp sin gård, hvaraf sonen tog sitt tillnamn. Stud. i Upsala lit. 1810, prästv. därstädes 31 mars 1812 till adj. åt prosten Berlin i Rödön, bodde där på Loken, curam gerens efter prostens död 1822-24, där-efter pastorsadj. åt khden Staaff, till dess han, utn. till komm. i Ås 1830, här tillträdde 1832; erhöll 7 aug. 1836 v. pastors namn och värdighet. Afled 8 mars 1855.

G. 1) 28/12 1817 m. *Sophia Barbara Forsström*, f. 1783, dotter af komm. i Tuna-Attmar Pehr F.; d. 17/11 1832, begr. på Rödö kyrkogård i sydöstra hörnet;

2) 1834 m. hennes syster *Anna Margareta Forsström*, f. 1844, änka efter landtmät. J. Ström; d. 1868.

Barn: *Erik Magnus*, f. på Loken 5/11 1818, med. d:r, provins.läkare, ledam. af riksd. 1. kamm., d. i Sthm 23/2 1889; *Per August*, f. 7/1 1824, fil. mag., lektor i Umeå, skeppsmätare, d. 14/3 1884; *Sofia Margareta*, 21/3 1826, g. 2/5 1858 m. komm. Isak Byström i Refsund-Sundjö, d. 1887.

18. **Erik Sparrman** (1857-80), f. 4 apr. 1797 i Undersåkers pastorat, son till bruksinspektoren i Huså Erik Axel Sparrman och Sara Elisabeth Åström.¹ Intogs i Frösö skola 1805, i Hsands gymn. 1815 och blef stud. i Upsala vt. 1818; prästv. i Hsand 17 juni 1821 till pred. vid Ljusnedals bruk i Härjedalen; utn. okt. 1841 till komm. i Hede-Vemdalen, tilltr. 1 maj 1842; komm. i Rödön-Ås 19 nov. 1855 och tilltr. i maj 1857 vid 60 års ålder. »Han var allmänt älskad för sitt anspråkslösa väsen, sin förnöjsamhet och sitt tålmod.» Trots sina små tillgångar höll han sönerna till studier. Under de senare åren tjänstfri på grund af ålderdom, bodde han hos sin son i Degerbyn, Skellefteå och afled 28 febr. 1880, nära 83 år gammal.

G. i Östersund 28/3 1822 m. *Margareta Elisabet Perman*, f. 18/7 1799, dotter af apotekaren i Östersund Samuel Perman; d. 12/10 1858.

Barn: *Axel Samuel Albert*, f. 7/1 1823, handl. och v. konsul i Umeå; *Sara Margareta Mathilda*, f. 1824, d. ogift 1873; *Gunilla*, f. 1828, d. 1832; *Erik Johan* f. 17/5 1831 vid Ljusnedal, kronofogde i Skellefteå; *Emanuel*, f. 10/6 1834, handelsbokhållare, d. ogift 1861.

19. Dokt. **Lars Ulrik Ferdinand Öberg** (1881-87), utn. komm. i Ås 20 nov. 1880, tilltr. 1 maj 1881; khde i Vännäs 19 maj 1885, tilltr. 1888, men där v. pastor från 1 juni 1887. Se *Vännäs*.

20. **Jon Jonsson** (1887-1906), f. 1 mars 1844 i Offerdal, son af fjärdingsman Jon Jonsson och Kerstin Jonsdotter; mogenhetsex. i Östersund 25 maj 1870, stud. i Upsala ht. 1871; dimiss. ex. vt. 1880, tjänstgjorde på predikokondition i Indal, men måste återvända för afläggande af prakt. teol. ex., hvarifrån han hoppats genom dispens blifva befriad. Han undergick den senare ex. 14 dec. 1881 och prästv. i Hsand 22 dec. samt förordnades till past. adj. i Indal. Utn. komm. i Ås 25 febr. 1886, tilltr. 1 maj 1887 samt afled 30 nov. 1906. (Minnesruna i prästmöteshandl. 1911.)

G. 11/1 1881 m. *Anna Charlotta Theresia Bergström*, dotter af khden L. Bergström i Indal; som änka bosatt i Föllinge.

21. **Bror Uno Mauritz Norman** (1908-12), f. i Indals-Liden 28 juli 1863. Föräldrar: Olof Peter N., garfvare, och Magdalena Grafström. Efter studier vid Fjellstedtska skolan och mogenhetsex. i Upsala inskr. vid univ. ht. 1888; afl. folkskollärareex. 1894; prästv. 20 jan. 1895 i Hsand till past. adj. i Brunflo; past. adj. i Torsåker från 1 febr. 1896,

¹ Hon var dotter till khden Carl Åström i Ragunda, f. 1761, d. 1843, men har blifvit uteglömd bland hans barn (se D. III, s. 115).

innehade där förordn. som v. pastor; komm. i Holm 25 febr. 1899, tilltr. genast; komm. i Rödön-Ås 29 juni 1907, tilltr. 1908; missionsstyrelsens stiftsombud 1909. Afled 3 mars 1912.

G. 29/8 1900 m. *Kristina Elisabet (Betty) Höjer*, f. i Torsåker 15/11 1878, dotter af landtbrukaren Johan Höjer i Hammar och Karin Tjellgren.

Barn: *Ingeborg Christina*, f. i Holm 22/12 1902; *Bror Gunnar Natanael*, f. 3/7 1907.